

ZDRAVNIKOVA NAVODILA ZA BOLNIKE, ZDRAVLJENE S SPECIFIČNO IMUNOTERAPIJO S STRUPOM KOŽEKRILCEV (OSA, ČEBELA), IN SOGLASJE BOLNIKA ZA ZDRAVLJENJE

1. VZROK IN NAMEN ZDRAVLJENJA ALERGIJE ZA PIKE ŽUŽELK S SPECIFIČNO IMUNOTERAPIJO

- Specialist alergolog vam je svetoval zdravljenje s specifično imunoterapijo zaradi ugotovljene alergije za strup kožekrilcev (osa, sršen, čebela).
- S tem zdravljenjem želimo doseči, da ob naslednjih pikih kožekrilcev ne bi doživeli hude, življenjsko ogrožajoče reakcije.

2. USPEŠNOST ZDRAVLJENJA

- Bolniki, ki brez zapletov 5 let prejemajo imunoterapijo, so v 90 % pri imunoterapiji s strupom ose in v 80 % pri imunoterapiji s strupom čebele zaščiteni za celo življenje pred sistemskimi reakcijami po pikih kožekrilcev.
- Tudi pri tistih bolnikih, pri katerih se alergijska reakcija pojavi kljub prejemanju imunoterapije, so reakcije praviloma blage in niso življenjsko nevarne.
- Pri tistih bolnikih, ki so doživeli sistemsko alergijsko reakcijo med izvajanjem imunoterapije, bodisi po injekciji ali po piku v naravi, je odstotek uspešnosti imunoterapije manjši, zaradi tega imunoterapijo izvajamo dlje časa, dostikrat tudi doživljenjsko. Če pa se pri teh bolnikih odločimo za ukinitve imunoterapije, svetujemo, da poleg tablet v setu za samopomoč s seboj nosijo še adrenalin v avtoinjektorju.

3. POTEK IN TRAJANJE IMUNOTERAPIJE

- Imunoterapija običajno traja 5 let. Ob morebitnih zapletih se čas zdravljenja podaljša. Zdravljenje lahko traja tudi doživljenjsko.
- Imunoterapija poteka tako, da dobivate strup kožekrilcev v obliki injekcij v podkožje nadlahti. Poteka v dveh fazah: uvodni in vzdrževalni.
- Zdravljenje z imunoterapijo je možno samo pri tistih bolnikih, ki si lahko vzamejo čas za opazovanje vsakokrat po prejemu injekcije.

3.1 Uvodna faza

- Uvodna faza poteka v bolnišnici, na oddelku:
 - 1. in 2. dan zdravljenja je bolnik lahko hospitaliziran,
 - 4., 11. in 25. dan je bolnik obravnavan v ambulanti alergološke enote Bolnišnice Golnik.
- Sprva boste dobili minimalno količino strupa, nato bomo odmerek povečevali do vzdrževalnega. Ko boste normalno prenesli vzdrževalni odmerek strupa v enem odmerku, bomo začeli podaljševati razmak med vzdrževalnimi odmerki. Takrat se začne vzdrževalna faza imunoterapije.
- V uvodnem delu imunoterapije bodite ves čas na oddelku.

3.2 Vzdrževalna faza

- Vzdrževalno fazo izvajamo ambulantno. Po nekaj mesecih normalnega poteka vzdrževalne faze v Pnevmoški in alergološki ambulanti Golnik lahko imunoterapijo nadaljujete tudi v nekaterih drugih alergoloških ambulantah v Sloveniji, kjer dela specialist alergolog.
 - 1. leto bolnik odmerek strupa prejema vsake 4 tedne.
 - 2. in 3. leto bolnik odmerek strupa prejema vsakih 6–8 tednov.
 - 4. in 5. leto bolnik odmerek strupa prejema vsakih 8–12 tednov.
- Zdravstvene ustanove, kjer se lahko izvaja vzdrževalna faza imunoterapije:
 - Bolnišnica Golnik – KOPA: Pnevmoška in alergološka ambulanta Golnik,
 - Bolnišnica Golnik – KOPA: Pnevmoška in alergološka ambulanta Ljubljana,
 - Bolnišnica Topolšica,
 - Bolnišnica Izola,
 - Bolnišnica Maribor na Pohorju,
 - Zdravstveni dom Celje.
- V primeru, da pride med vzdrževalno fazo imunoterapije do kakršnihkoli zapletov, se nadaljevanje zdravljenja po prilagojeni shemi (krajši razmak med odmerki, višji vzdrževalni odmerek) lahko izvaja samo v Pnevmoški in alergološki ambulanti na Golniku.

4. POTEK AMBULANTNE OBRAVNAVE

- Vsakokrat pred prejemom imunoterapije se boste oglasili pri alergologu, ki vas bo vprašal po počutju.
- Opozorite na predolg razmak med injekcijami, zdravnik bo na podlagi teh podatkov prilagodil odmerek alergena v injekciji.
- Ob naslednjem obisku imunoterapevtske ambulante zdravniku poročajte o morebitni oteklini ob prejšnjem prejemu imunoterapije.

- Vedno poročajte o morebitnih težavah po prejšnji injekciji, o spremembah v počutju. Posebej pomembni so simptomi astme.
- V primeru bolezni, kot je npr. prehlad s povišano telesno temperaturo ali druge okužbe, in ob poslabšanju simptomov astme imunoterapije ne boste prejeli. Nadaljevali bomo 1 teden po tem, ko se bo vaše splošno počutje normaliziralo. Prav tako ne smete prejeti imunoterapije 1 teden po cepljenju z drugim cepivom.
- Vedno tudi povejte, če ste začeli prejemati kakršnokoli drugo zdravljenje. Med zdravljenjem z imunoterapijo odsvetujemo jemanje beta-blokatorjev (zdravila za zdravljenje povišanega krvnega tlaka, aritmij in ishemične bolezni srca), tudi v očesnih kapljicah (za zdravljenje glavkoma).
- Če se pojavijo kakršnekoli spremembe v počutju, to takoj povejte sestri, ki izvaja imunoterapijo.
- Zaradi možnosti alergijske reakcije je potrebno po prejemu injekcije v ambulanti vsakokrat počakati najmanj 30 minut. Če ste kdaj imeli sistemsko alergijsko reakcijo, vas bomo prosili, da vedno počakate 60 minut. Zdravljenje alergijskih reakcij je praviloma uspešno. Večinoma lahko po reakciji odidete domov. Pri najhujši obliki reakcije je potrebno ostati v bolnišničnem opazovanju 24 ur. V tem pogledu niso možne nobene izjeme. Čas čakanja tudi skrbno beležimo.

5. STRANSKI UČINKI IMUNOTERAPIJE

- Med imunoterapijo so možni stranski učinki.
- Lokalne reakcije se pojavljajo pri do 13 % bolnikov.
- Na mestu vboda injekcije se lahko pojavi oteklina, rdečina, bolečina, ki lahko traja nekaj dni. Če je moteča, jo lajšamo z obkladki, mazili, ki vsebujejo glukokortikoide ali antihistaminike, občasno tudi s tabletami glukokortikoida in antihistaminika.
- Lahko se pojavi tudi sistemska alergijska reakcija po prejemu imunoterapije, ki je ponavadi podobna, kot je bila reakcija ob piku. Sistemske alergijske reakcije se pojavljajo pri do 20 % bolnikov. Večinoma so blage, redko se pojavijo tudi težje reakcije.

6. SAMOPOMOČ

- Vzdrževalni odmerek imunoterapije je približno enak kot pik 2-3 čebel ali pik do 10 os v naravi. Ko prenesete vzdrževalni odmerek v enkratni aplikaciji, ste načeloma zaščiteni pred hujšo reakcijo ob morebitnem piku v naravi. V primeru pika v naravi torej praviloma niso potrebni nobeni ukrepi. Poiščite in pripravite si set za samopomoč in nekoga obvestite o piku.
- Svetujemo vam, da vse življenje s seboj vedno nosite set za samopomoč, ki vsebuje 2 tableti antihistaminika in 2 tableti glukokortikoida. Zaužijete jih, če se v primeru pika kožekrilca v naravi pojavi reakcija na oddaljenem mestu, ne na mestu pika kožekrilca. Pojav otekline, bolečine in rdečine na mestu pika kožekrilca ni znak alergijske reakcije. V primeru pojava srbeža ali otekline na drugem mestu, kot je mesto pika, ali pojava oteženega požiranja, govorenja, izcedka iz nosu, hripavosti, dušenja, bolečin v trebuhu, bruhanja, driske ali omotičnosti pa vzemite vse tablete iz seta za samopomoč, pokličite nekoga od bližnjih in poiščite nujno medicinsko pomoč.
- Svetujemo vam, da imate v naravi vedno s seboj mobilni telefon in set za samopomoč, na katerega si zapišete tudi telefonske številke oseb, ki jih boste obvestili v primeru pika kožekrilca. Zapišete si tudi številko nujne medicinske pomoči v vašem kraju in številko službe nujne medicinske pomoči, ki je enaka po vsej Sloveniji – 112.

Podpis zdravnika, ki je bolnika seznanil s predlaganim zdravljenjem _____ Datum _____

Podpisani _____, rojen _____, sem seznanjen s postopkom zdravljenja s specifično imunoterapijo s strupom kožekrilcev imunoterapije ter z možnimi stranskimi učinki. Pripravljen sem začeti z zdravljenjem.

Podpis _____ Datum _____